

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Cena pojedynczego
egzemplarza

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Adres Administracji: Lwów, ul. Podwal 3 (Tel. 73).

1500 Mp.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyzny 31 (Tel. 178).

Skończyć z tragifarsą!

Lwów, 19. lipca.

Kiedy się mówi o teatrach miejskich we Lwowie, ma się na myśli ich upadek. Te dwa pojęcia: teatr lwowski i upadek splotły się w tragiczną całość.

Upadek jest wszechstronny — obejmuje i stronę artystyczną i kasową, więc łączy znów to, co zwykle, jeśli istnieje, występuje odrębnie. Są teatry, wpatrzone w swe wielkie posłannictwo, służące czystej sztuce i im nikt za złe nie bierze, jeśli kasowo nie wiążą końca z końcem. Są i inne, służące „sztuce” intratnej i te przynoszą zyski. Lwowskie zaś, przeszedłszy metamorfozę ze świątyni na przedsiębiorstwo finansowe, przyniosły jako owoc pół miljarda deficytu.

Jest to bardzo bolesne i bardzo upokarzające. I tylko dziwić się trzeba krytyce, która uderzająco zgodna w ocenie właściwej wartości obecnych teatrów, jest przy tem tak powściągliwa, tak przez rękawiczki ujmująca zagadnienie, tak wciąż ludzająca się, że ktoś z twórców dzisiejszej mizerji zapoczątkuje zwrot na lepsze. Nie mamy tej wiary. Nie ludzimy się, by obecni ludzie i ściśle związany z nimi system mógł przynieść inne wyniki, niż przynosi.

Doszło do tego, że teatr lwowski — z wielkopańskim gestem podzielony na trzy instytucje, zeszedł na szary, na sam koniec teatrów polskich. Ze Lwowem nie liczy się dziś nikt, nikt niczego od Lwowa nie żąda, nikt nie rachuje na udział teatrów lwowskich w rozwoju polskiej sztuki. Lwów wyjęty został poza nawias, a przyszło to lekceważenie nie bez walki, nie bez sprzeciwu. Na korzyść Lwowa mocnym głosem wołała świetna tradycja, sięgająca czasów, gdy teatr nasz był wzorem teatrów innych, gdy za siedzibę obrała go sztuka wielka, gdy pracowali w nim ludzie genialni i ofiarni. Dziś tradycja ta stała się jedynie przykrem wspomnieniem, którego lepiej nie wskrzeszać, bo budzi tem głębszy żal i goręć.

Na obronę dzisiejszego kierownictwa nie przemawia nic z tego, co utarło się jako okoliczność łagodząca: wojna, trudności techniczne i materialne, powszechny kryzys. Takiego kryzysu już niema. Z upadku — podźwignęły się inne teatry, dźwigają się te nawet, które walczą z trudnościami, jakich nie zna lwowski, pieszczony i forytowany przez miasto. Nawet teatr ukraiński, nawet żydowski zajmuje pewien ustalony poziom i objawia ustawiczne wysiłki do czegoś lepszego, wyższego, do postępu. Jedyne w hojnie subwencjonowanych, wyposażonych we wszystko teatrach miejskich jest coś innego: chaotyczność i brak wszelkiej myśli przewodniej, niedbałość i bałagan w administracji i niedbałość w kierownictwie artystycznym.

Interwencja Czech w sprawie Ruhry.

W zamian za to Niemcy czescy poprą obecny rząd czeski.

(Telegram własny „Gazety Lwowskiej“).

Praga, 18. lipca.

(L). W tutejszych kołach politycznych rozeszła się ostatnio pogłoska, że do zrekonstruowanego gabinetu wejdą i przedstawiciele Niemców czeskich. Z tego powodu pilnieński „Cesky Dennik“, organ czeskich narodowych demokratów, atakuje lewicowe ugrupowania czeskie, które — zdaniem „Ceskiego Dennika“ — przygotowują wewnętrzny przewrót w Czechach.

Faktem niezaprzeczonym jest, że prez. Massaryk niejednokrotnie starał się nakłonić Niemców do współudziału w rządzie. — Ostatnie podróże ministra Benesa do Paryża i Londynu w sprawie niemieckich re-

paracji stoją podobno w ścisłym związku z akcją proniemiecką czesko-niemieckich kół przemysłowych, które wywierają silny nacisk na czeskie ministerstwo spraw zagranicznych w kierunku interwencji Czech-Słowacji w sporze francusko-niemieckim. W zamian za to koła te przyrzekły obecnemu rządowi czeskiemu poparcie bardzo energiczne w każdym kierunku i w związku z tem właśnie rozważane jest wejście reprezentantów Niemców czeskich do gabinetu.

Koalicja niemieckich i czeskich partji jest kwestją najbliższych kilku tygodni.

Traktat lozański podpisany będzie 24-go lipca.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“).

Lozanna, 18. lipca.

Z powodu osiągnięcia ostatecznego porozumienia na konferencji ogłosili delegaci szereg przemówień gratulacyjnych. Ismet-pasza oświadczył, że rząd turecki uwolni wszystkich Ormian, którzy nie weszli w konflikt z prawem i umożliwi im powrót do kraju, że Turcja przestrzeże będzie przyjętych zobowiązań amnestyjnych w tym samym stopniu, co i inne mocarstwa. Następnie konferencja przyjęła do wiadomości ostateczny tekst układów, zawartych z delegacją turecką. — Termin podpisania traktatu wyznaczono na 24. lipca.

Dzwony — tułacze.

Pole dzwonów. — Wspomnienia dziejowe. — Mowa dzwonów. — Dzwony z Młopolski wschodniej. — Rady praktyczne. — Koszt transportu.

(Korespondencja własna „Gazety Lw.“).

Warszawa, 18. lipca.

Z głębin sowieckiej otchłani wróciły stare, czcigodne spiże i pulkiem całym zaległy cementarz dokoła kościoła Najświętszej Panny Marii Loretańskiej, na Pradze.

Zaiste, jest to niezwykle widok, to pole dzwonów, większych i mniejszych, starych i nowych; a każdy, gdy go trącić przypadkiem, wydaje srebrzysty dźwięk, ten sam, który polatywał nad polami Polski w dniach trwogi, który zwoływał na wielkie uroczystości, lub modły codzienne, który bił rankiem i wieczorem na Anioł Pański, i płakał po umarłych naszych.

Dźwięk dzwonu kościelnego tak zrosnięty jest z krajobrazem polskim, tak zharmonizowany z glosa-

Kto weźmie udział w konferencji w Sinaju?

(Telegram „Gazety Lwowskiej“).

Bukareszt, 18. lipca.

W konferencji w Sinaju weźmie udział tylko trzy państwa Małej Ententy. Gabinety w Atenach i w Warszawie będą informowane o przebiegu narad. Konferencja potrwa prawdopodobnie trzy dni.

Rzesi przyznają się do porażki jaworzyskiej!

Min. Benesz próbuje ratować sytuację w Paryżu i Londynie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“).

Praga, 18. lipca.

„Tribuna“ pisze: Dr. Benesz miał poczynić w Paryżu kroki w sprawie Jaworzyny. W sprawie tej nastąpił zwrot nieprzychylny dla Czechosłowacji. Jaworzyna miała być również przedmiotem narad ministra Benesa z politykami angielskimi.

Dziś min. Benesz odjechał z Paryża do Brukseli.

Kolej z 1. sierpnia podrożeje o 33 proc. i 100 proc.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“).

Warszawa, 19. lipca.

Wczoraj podpisał minister przemysłu i handlu rozporządzenie o podwyższeniu taryf kolejowych, mających wejść w życie z dniem 1. sierpnia (taryfy osobowe o 33%, towarowe o 100%). Specjalne ulgi zanotowano dla nafty. Rozporządzenie to wydano w porozumieniu z ministrami kolei i skarbu. (Przyp. Red.: Zapowiedzieliśmy to w nr. 157 „Gazety Lwowskiej“ z dnia 14. lipca br.).

mi przyrody i ludzi, że stanowi część tego pojęcia Ojczyzny, które choćby podświadomie, żyją w każdej polskiej duszy.

Uwołając nam dzwony, tak samo, jak rabując dzieła nauki, kultury, sztuki lub przemysłu — uwodził nam najeźdźca czaszkę ojczyzny.

Z głębokim więc wzruszeniem patrzy się na te dzwony-tułacze, często o pękniętym, lub wydartym sercu, czasem strzaskane lub uszkodzone... tak wracali ongi tułacze i ludzie-buntownicy z rosyjskiej otchłani — męki.

*

Chodzę po tem polu dzwonów, a w oczy rzucają mi się napisy, nazwiska, daty...

Ot, wielki, piękny dzwon! Nap-

Z komisji sejmowych.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Warszawa, 19. lipca.

Na posiedzeniu komisji budżetowej ukończono trzecie czytanie projektu ustawy o uposażeniu funkcyjnarjuszów państwowych. Art. 404 przyjęto w brzmieniu poprzednim, które zapewnia kierownikom szkół przyznanie dwóch morgów ornej ziemi. Na dzisiejszym posiedzeniu komisji rozpatrzony będzie projekt ustawy o kredycie państwowym 10 miliardów marek na pomoc rolną i projekt ustawy o uposażeniu sędziów i prokuratorów. W obradach komisji wzięli udział przedstawiciele Związków urz. państw., a następnie przedstawiciele urzędników z wyższym wykształceniem. Mowcy oświadczyli, że jakkolwiek projekt o uposażeniu funkcyjnarjuszów przewiduje znaczne polepszenie ich bytu, to jednak nie zadowala on całkowicie ich postulatów.

Komisja skarbową ukończyła drugie czytanie projektu ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Nie zatwierdzono jedynie art. 28 traktującego o opłatach szynkarskich, co do których Ministerstwo skarbu wniosło nowe propozycje. Projekt ustawy o podatku majątkowym będzie przedmiotem obrad na dzisiejszym posiedzeniu komisji.

Na posiedzeniu podkomisji ochrony pracy, naczelnik Wydziału opieki społecznej złożył oświadczenie, że Rząd zgadza się w zasadzie na opracowany przez podkomisję projekt ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Zastrzega się jednak co do niektórych szczegółów projektu.

Walka z „białym bolszewizmem”.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Warszawa, 19 lipca

U Ministra pracy Darowskiego odbyła się 18 b. m. konferencja z inspektorem pracy w sprawie zarobków robotniczych w zakładach starachowickich. Stwierdzono, iż płace w tych zakładach są niewspółmierne w porównaniu z placami w przemyśle metalowym. Minister postanowił wysłać na miejsce komisje do zbadania stosunków. W Zakładach ostrowieckich są również zarobki mało wyższe. (Przyp. Red. Dodać należy, że Zakłady Starachowickie i Ostrowieckie należą do rzędu największych i najbogatszych przedsiębiorstw w Polsce. Mimo tego nie żenowały się przez mocny onydnego wprost wyzysku rewoltować robotników. Ten coraz czystszy w miarę spadku waluty w Polsce „biały bolszewizm” zasługuje na jak najostrzejsze potrącenie.)

Gdańsk ucieka przed marką niemiecką.

(Telefonem od naszego korespondenta.)
Warszawa, 19. lipca.

(M.) Wedle depesz, otrzymanych z Gdańska, opublikowanie projektu wprowadzenia stałej waluty w wolnym mieście Gdańsku wywołało tam ogromne wrażenie. Natchmiast zaznaczyła się ucieczka przed marką niemiecką, która wyśrubowała kurs dolara do 270.000, a kurs funta do 1.200.000. „Danziger Neueste Nachrichten” zapewniają, że ta reforma walutowa będzie w przeciągu kilku miesięcy przeprowadzona.

Prez. Witos chciałby zmian na stanowisku Min. wojny?

Powodem rzekomo ostatnie rugi wojskowe.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19. lipca.

(M) Dopiero obecnie wyszły na jaw przyczyny, które spowodowały pogłoski o ewent. ustąpieniu Ministra spraw wojsk. gen. Szeptyckiego. Otóż źródło tych pogłosek tkwi podobno w tem, że Premier Witos pragnie wyłączyć swą osobę jako szefa Rządu z dyskusji na temat tych wszelkich zmian i rugów w naczelnych instytucjach wojskowych, które nastąpiły w ostatnich tygodniach. P. Witos pragnie zachować pewną bezstronność w sprawach wojskowych podczas gdy gen. Szeptycki ma prowadzić taką personalną politykę, która nosi cechy laworyzowania pewnego odłamu wojskowych, mianowicie tych, którzy dawniej służyli w wojsku austriackim i poglądami społecznymi i politycz-

nymi zbliżają się do prawicy.

Koła lewicowe oświadczaają, że sprawa rugów wojskowych odbije się głośnym echem w Sejmie już w przyszłym tygodniu. Oczekiwane są również wystąpienia w sprawie projektu organizacji naczelnych władz wojskowych i wynikłego na tem tle zatargu między Marsz. Piłsudskim a gen. Szeptyckim. Aby więc uniknąć ataków na cały Rząd, chciałby p. Witos podobno dokonać zmiany na stanowisku Ministra spr. wojsk. Z tymi zamiarami Prez. Witos łączy wizytę jego u gen. Sikorskiego w przeddzień wyjazdu tego ostatniego do Francji. Należy stwierdzić, że powyższe wiadomości kursują od dłuższego czasu w kulisach sejmowych i powtarzają się coraz częściej i natarczywiej.

Krwawe bezrobocie w Łodzi i Częstochowie.

Komuniści objęli kierunek i inicjatywę. — Strzały na policję. — Zabici i ranni.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)

Warszawa, 19. lipca.

Strajk w przemyśle włókienniczym w Łodzi przybrał cechy wysoce znamienne. Inicjatywa i kierownictwo przeszły z rąk Związków zawodowych w ręce komunistów, usiłujących nadać bezrobociu kierunek wywrotowy, wrogi Państwu Polickiemu. Wśród mas strajkujących dał się zauważyć nastrój ekscytacyjny. W różnych punktach miasta doszło do mniejszych zaburzeń porządku. Drobne grupy robotników, wśród których uwijali się agitatorzy oraz osobnicy kryminalni, usiłowały wpadać do fabryk, napadać na cukiernie itd. Policja przez cały ten czas była w pogotowiu. W takim nastroju rozpoczął się wiec na Górnym Rynku zorganizowany przez posła Pudlarza (P. P. S.) i Zerbe (Niem. Partja Pracy).

Po przemówieniach tych posłów do tłumów strajkujących w liczbie z górą 4000 osób zaczęli przemawiać komuniści, głosząc hasła wywrotowe. Obecny na miejscu komisarz policji widział się zmuszony wkroczyć i zarządzić rozwiązanie wiecu. Wówczas tłum przybrał groźną postawę i zaatakował policję gradem

kamieniami i strzałami z broni palnej. Ze strony policji rannych jest 18 policjantów, w tem 4 ciężko. Wówczas policja była zmuszona we własnej obronie użyć broni palnej, wskutek czego jeden z uczestników został zabity, a 3 rannych. Oddziałowi policji udało się rozprószyć tłum i przywrócić porządek.

W tym samym dniu w Częstochowie tłum strajkujących robotników fabryk włókienniczych usiłował wtargnąć do fabryki Pełza, celem przerwania podjętej tam pracy. Znajdujący się na miejscu oddział policji zastąpił mu drogę, broniąc dostępu do fabryki. Podniecony tłum, obrzucał policję kamieniami, a z okien sąsiednich domów padły równocześnie w kierunku policji strzały, w rezultacie czego 4 policjantów odniosło rany. Policja w obronie własnej odpowiedziała salwą, wskutek której tłum się rozprószył, pozostawiając na terenie zajścia jedną osobę raną w nogę.

Wojewoda łódzki, Rembowski, przerwał swój urlop i objął urządowanie

Rokowania z Niemcami zaczną się aż w jesieni!

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Paryż, 18. lipca.

Obecna niejasna sytuacja w sprawie rokowań reparacyjnych potrwa przypuszczalnie około 2 do 3 miesięcy, tak, że definitywne rokowania z Niemcami rozpocząć się mogą dopiero w jesieni.

Po zwycięstwie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Rzym, 18. lipca.

Król włoski podpisał dekret, normujący przepisy prasowe we Włoszech. Dekret upoważnia do zawieszenia tych dzienników i czasopism, któreby podawały alarmujące artykuły treści bądź politycznej, bądź finansowej z tendencją podważenia powagi zarówno monarchii, jak i Watykanu.

Ochrona lokatorów.

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Warszawa, 18. lipca.

W lokalu Centralnego Związku lokatorów odbyło się zebranie relacyjno-prasowe dla wyświetlenia stanowiska centrali w sprawie proponowanej noweli do dekretu o ochronie lokatorów, która w jesieni ma być wniesioną do Sejmu. Organizacja lokatorów godzi się na konieczność słusznej podwyżki komornego, wyraża jednak obawę, że bez wyraźnego ustawowego określenia właścicieli domów nie użyją sum uzyskanych z komornego na remont domów. Centrala wypowiada się przeciw walnym umowom oraz domaga się ustawowego zabezpieczenia praw lokatorów.

Zagrożenie kwestji mieszkaniowej w budynkach kolejowych.

Lwów, 18. lipca.

W łonie tutejszej Dyrekcji kolejowej stworzono — celem szybkiego i racjonalnego załatwienia spraw mieszkaniowych w budynkach kolejowych zarówno państwowych, jak i w budynkach funduszowych i wynajętych — dwie komisje mieszkaniowe. — Jedna z nich ogólna, rozstrzygać ma sprawy mieszkaniowe we wszystkich budynkach skarbowych całego okręgu dyrekcyjnego, druga zaś stworzona została wyłącznie dla większych środowisk, tj. dla Lwowa, Tarnopola i Przemyśla celem przydziału mieszkań w domach funduszowych i wynajętych. W skład tych komisji wehdzą obznajomieni ze stosunkami lokalnymi delegaci odnośnych miejsc służbowych.

Dyrekcja spodziewa się, że przez zarządzenie to dana będzie rekojmia, iż każda sprawa mieszkaniowa będzie wszechstronnie z całą dokładnością badana, przy czem obok względów służbowych, będą w miarę możności także i stosunki osobiste interesowanych wzięte pod uwagę.

Może ta uznania godna inowacja będzie zaczątkiem w usuwaniu piekającej bolączki mieszkaniowej.

Czy odrobinę nie — zapóźno?

(Telegram „Gazety Lwowskiej“.)
Warszawa, 19 lipca.

Z inicjatywy i pod przewodnictwem komisarza rządu p. Bączkowiecza odbyła się wczoraj konferencja w celu zarządzenia na przyszłość nieszczęśliwym wypadkom na niale, które doszły os a n o do wprost katastrofalnych rozmiarów. Na konferencję przybyli przedstawiciele komisarza rządu, magistratu, komendy miasta, zarządu państwowego Wisły i policji państw. (Przyp. Red. Tymczasem mimo konferencji w Wiśle dalej się topi po kilkanaście osób dziennie!)

Nowy znaczek pocztowy.

Lwów, 19. lipca.

Od jednego z wybitnych artystów grafików, członka Pol. Art. Graf. otrzymujemy list pełen oburzenia z powodu ostatniego wydania marki pocztowej z portretem Kopernika. Oto co pisze między innymi:

„Dotychczas ze wszystkich druków państwowych najlepiej stosunkowo przedstawiały się nasze marki pocztowe. Były one rezultatem konkursów ogólnych lub zamkniętych. Poza stronę techniczną, która u nas, niestety, mocno szwankuje, rysunki czyli same kompozycje marek były bądź co bądź na poziomie i nawet przewyższały sposobem ujęcia niektóre marki zagraniczne, jak naprzykład ostatnie niemieckie.

Nowowypuszczona marka pocztowa polska z „Kopernikiem” wziętyko że nie odpowiada elementarnym zasadom grafiki, ale wprost bije w oczy straszliwa niedoładnością techniczną i zupełnym brakiem zmysłu estetycznego, a jeżeli chodzi o portret Kopernika, to ten straszny bohomas przypomina jakiegoś głodoma i wzdusza raczej szaloną wesołość swoim wyglądem, niżeli przyczyniła się do popularyzacji naszego genialnego rodaka. Czyżby Min. Pocht i Telegrafów uważało, że dotychczasowe marki, poważnie traktowane przez artystów, nie odpowiadały swemu celowi? Czyżby portret, normalnie pojęty, był mniej wartościowy, jeżeli dyktano ka paradyja karykatury? Te dwa pytania oddaję pod rozważę Ministra Pocht i Telegrafów.”

